

Savarankiškos veiklos skatinimas padedant, kartu užsiimant ir leidžiant pačiam užsiimti.
 Aplinkos parengimas inspiruojantis norimą veiklą (žaislai, žaidimai ir kt.).
 Veiklų, žaidimų kartotinumų inicijavimas.
 Žaidimai ir veiklos šalia ar kitų vaikų tarpe.
 Epizodiniai ir trumpi kontaktai vaidmeninių ir kitų žaidimų metu.
 Ilgesni žaidimai dviese, trise-vaidmeniniai, stalo, statybiniai, didaktiniai, ramūs, judrieji, muzikiniai.
 Žaidimo pobūdžio ir vaidmens supratimas, veiksmų su daiktais-pakaitalais metu.
 bendravimo pradmenų įgijimas ir plėtojimas, perėjimas nuo pamėgdžiojimo į socialinę sąveiką.
 Tarpusavio veiksmų derinimas, tam tikros žaidimo tvarkos laikymasis organizuojant ratelius, imituojant dainų judesius.

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA

SAVIREGULIACIJA IR
SAVIKONTROLĖ

SAKYTINĖ
KALBA

RAŠYTINĖ
KALBA

MENINĖ
RAIŠKA

APLINKOS
PAŽINIMAS

UGDYMO GAIRĖS

Natūralus bendravimas su suaugusiais, kitais vaikais. Suaugusiųjų kalbos, veiksmų imitavimas.
 Žaidybinės situacijos. Garsų pamėgdžiojimai.
 Daiktų apibendrinimas pagal esminius požymius, juos pavadinant (lėlės, kamuoliai, mašinos) didaktinių pratybų, žaidimų, pokalbių, stebėjimų metu.
 Mandagumo žodynas (pasisveikinimas, padėkojimas, atsisveikinimas, ir kt.).
 Eilėraščių, pasakų skaitymas, iliustracijų vartymas, stebėjimas, džiaugimasis jomis.
 Prozos kūriniai, lietuvių liaudies žaidimai, dainelės.
 Tautosakos, grožinės literatūros kūriniai, kuriuose veikia vaikų matyti gyvūnai, atsispindi žinomos buitinės, žaidybinės ar šventinės situacijos.
 Šventiniai renginiai įstaigoje, grupėje. Vyresniųjų darželio vaikų veiklos stebėjimas dalyvavimas joje.
 Spektaklių stebėjimas. Aplinkos, jos reiškinių stebėjimas.
 Natūralaus spontaniško noro bendrauti, deklamuoti, imituoti palaikymas.
 Pagalba suprantant kalbos prasmes, sakytinę kalbą.
 Skatinimas kalbėti aiškiai, neskubant, mintis reikšti kelių žodžių sakiniiais.
 Palaikyti norą pasakyti savo pageidavimus, pavadinti veiksmus ir kt.
 Suteikti kuo daugiau galimybių bendrauti, žodžiu reikšti mintis.
 Skatinti teigiamas emocijas, pasitikėjimą savimi bendraujant.
 Plėtoti estetinę kalbos nuostatą. Pratinti dėmesingai klausytis tautosakos, grožinės literatūros kūrinių, išgyventi vaizduojamus įvykius.
 Sudominti knygomis, iliustracijomis. Padėti pajusti kalbos grožį, skambesį dainuojant, sekant, deklamuojant. Padėti patirti malonumą išreiškiant save kalbant, deklamuojant.
 Skatinti bandymus bendrauti su kitais vaikais. Reikšti įvairias emocijas, jausmus, atsakyti į kito jausmų raišką.
 Užmegzti emocinį ryšį su vaiku, sudaryti sąlygas saugiam prierašumui.

PAŽINIMO KOMPETENCIJA

APLINKOS
PAŽINIMAS

SKAIČIAVIMAS
IR MATAVIMAS

INICIATYVUMAS
IR ATEAKLUMAS

PROBLEMŲ
SPRENDIMAS

TYRINEJIMAS

MOKEJIMAS
MOKYTIS

UGDYMO GAIRĖS

Pasaulio pažinimo patirties įgijimas įvairiapusės veiklos metu.
 Aplinka ir žmogus joje.
 Aplinkos objektų pažinimas, įvairių pojūčių pagalba. Manipuliavimas, eksperimentavimas įvairiais aplinkos objektais.
 Įvairių jutimų pagalba jų dydžio, svorio, spalvos, kvapo, skonio suvokimas.
 Padėties erdvėje nustatymas, suvokimas. Laiko tėkmės suvokimo pradmenys.

Kiekio suvokimas skaičiuojant. Seka, elementų ryšiai (atkartojimas - plokštumų,).

Didaktiniai žaidimai, pratysios įgyto patyrimo įtvirtinimui ir plėtojimui.

Žmonių gyvenimo būdo, darbo, technikos įvairovės pažinimas betarpiškai stebint, lankantis įvairiuose objektuose, žaidžiant, įgytą patirtį naudojant žaidimuose, produktyvioje veikloje.

Pažinimo siejimas su krašto tradicijomis, papročiais.

Profesijos, jų rūšys, paskirtis. Transportas. Buitis.

Gamta ir jos reiškiniai.

Medžiagų tyrinėjimas, jų fizikinių savybių išskyrimas naudojant įvairius analizatorius, ir supratimas Metų laikų, jų ritmo natūralus pažinimas ir suvokimas: stebint, būnant gamtoje, dalyvaujant bendroje suaugusiųjų ir vaikų veikloje, paminint kalendorines šventes.

Gamtos reišinių, objektų stebėjimas, tyrinėjimas aptarimas, fiksavimas įvairiais metų laikais.

Sezoniniai reišiniai gamtoje. oro permainingos, temperatūros kaita.

Gyvosios gamtos pokyčiai įvairiais metų laikais.

Eksperimentavimas, betarpiškas patyrimas pažįstant gyvosios ir negyvosios gamtos reišinius, suvokiant jų priežastingumą (vanduo, ledas, sniegas, smėlis, gamtinė medžiaga ir kt. .)

Augalai.

Augalų, esančių artimiausioje aplinkoje stebėjimas, tyrinėjimas.

Augalų dalys, dauginimasis, nauda, sąlygos auginimui.

Augalų priežiūra grupėje ir darželio aplinkoje kartu su suaugusiu.

Gyvūnai (vabzdžiai, ropliai, žuvis, paukščiai, žinduoliai).

Artimiausios aplinkos gyvūnų pažinimas stebint, globojant, prižiūrint.

Laukiniai ir naminiai paukščiai. Gyvuliai ir žvėrys. Pavadinimas, skyrimas. Būstas.

Kūno dalys, paskirtis, išvaizda, poreikiai, maitinimasis, prisitaikymas prie aplinkos, dauginimasis.

Nauda žmogui.

Ekskursijos, išvykos susipažįstant su įvairiais gyvūnais, jų gyvenimo būdu, poreikiais natūralioje grupės, darželio aplinkoje.

Gyvūnų, augalų priežiūra grupėje (akvariumas).

Bendra suaugusiojo ir vaiko veikla, prižiūrint grupę, darželio aplinką, keičiant, turtinant, puošiant ją.

Pažintinės literatūros skaitymas, iliustracijų, nuotraukų stebėjimas ir aptarimas

MENINĖ KOMPETENCIJA

MENINĖ RAIŠKA

ESTETINIS SUVOKIMAS

KŪRYBIŠKUMAS

UGDYMO GAIRĖS

♦ Dailė.

Įvairių vaizdavimo technikų pažinimas ir išbandymas: štapavimas, aplikavimas, lipdymas, plėšymas ir kt.

Gamtos reišinių vaizdavimas (sniegas, lietus, ir kt.) menine raiška (piešimas, tapymas, štapavimas, garsų imitavimas ir kt. .)

Molio, plastilino savybių ir galimybių pažinimas ir išbandymas.

Piešimas, tapymas vaizduojant įvairias linijas, taškelius, brūkšnelius, didelius ir mažus skrituliukus ant paruoštų formų ir kt.

Savo ir draugų darbų stebėjimas, džiaugimasis jais.

♦ Muzika.

Muzikos klausymas (linksma, greita, lėta), garso savybės (aukštas, žemas, garsus, tylus).

Muzikos tempas, judėjimas pagal jį.

Muzikos nuotaika, jos skyrimas, reiškinys judesiais, emocijomis.

Dainavimas palydint ritminiais judesiais.

Grojimas muzikos instrumentais (varpeliai, barškučiai, kaladėlės, ir kt.).

Laisvas improvizavimas atliekant nesudėtingas daineles, šokant, imituojant.

Žaidimai, inscenizacijos (plojimas, trepsėjimas, paukštelio, gyvūnų garsų ir judesių mėgdžiojimas).

Muzikos, dailės kūriniai apie gamtą, gyvūnus, metų laikus.

SVEIKATOS KOMPETENCIJA

KASDIENIO GYVENIMO ĮGŪDŽIAI

FIZINIS
AKTYVUMAS

SAVIREGULIACIJA IR
SAVIKONTROLĖ

UGDYMO GAIRĖS

♦ Kasdienė sveikatinimo veikla.

Rytinės mankštos salėje, lauke, naudojant įvairių inventorių, judrūs, sportiniai žaidimai grupėje, salėje ir lauke, kūno kultūros užsiėmimai, sveikatingumo savaitės, vaistažolių arbatos gėrimai grupėje, kvėpavimo pratimai.

Įvairūs judrūs, sportiniai, improvizaciniai žaidimai.

Susipažinimas su kūno sandara, jo priežiūra sportuojant.

Dalyvavimas grupės ir darželio sportiniuose renginiuose.

Betarpiskas dalyvavimas ramioje ir aktyvioje veikloje.

Judesių lavinimas įvairios veiklos metu: ėjimas ir bėgimas nurodytomis kryptimis, aplenkiant įvairius daiktus, pavejant riedančius daiktus, nešant, dėlioiant ir kt.

Bendrojo lavinimo pratimai įvairioms raumenų grupėms: pratimai rankoms, pečių juostai; pratimai kojoms; pratimai liemeniui; pusiausvyros pratimai.

Judrūs, žaidimai ir žaidybiniai pratimai grupėje, salėje, lauke su ėjimo, bėgimo, ropojimo, mėtymo, ridenimo, šokinėjimo judesiais.

Orientaciniai žaidimai įvairiose erdvėse.

♦ Asmens higiena ir saugumas.

Higienos, saugaus elgesio taisyklių laikymasis įvairios veiklos ir režiminių momentų metu.

Maitinimasis naudojant įrankius, pagalba suaugusiam serviruojant stalą.

Maitinimasis - laikysena prie stalo, naudojimas stalo įrankiais, servetėlė.

Kasdienės higieninės procedūros - burnos skalavimas, rankų plovimas.

Aplinkos stebėjimas ir dalyvavimas saviruošos ir savitvarkos darbuose.

Veikla smulkiosios motorikos lavinimui (vėrimas, rūšiavimas, ...)

Žaidimai su įvairiais žaislais (maitinimas, migdymas, ...)

Žaidimai ir veikla kartu ir šalia suaugusiųjų.

Pažintis su suaugusiais dirbančiais įstaigoje.

Pažintis su kitų vaikų tėvais.

Kartu mėgdžioti, modeliuoti įvairias situacijas, veiksmus, kalbą, bendravimą ir kt.

Įvairių gyvenimiškų situacijų, suaugusiųjų veiksmų, kalbos, poelgių, patyrimo realizavimas, mėgdžiojimas ir modeliavimas žaidžiant.

Bendras tarpusavio veiksmų derinimas, kartojimas, pratinimas prie tam tikros tvarkos.

♦ Enciklopedijos, pažintinė literatūra apie sveikatą, kūno sandarą, priežiūrą – skaitymas, stebėjimas, aptarimas.

♦ Kūno ir jo galimybių pastebėjimas, tyrinėjimas pažintinės, žaidybinės, judrios veiklos metu.

Natūralios gyvenimiškos situacijos, kasdieninė veikla, stebėjimai, pastebėjimai apie aplinkos poveikį sveikatai, gyvenimo būdai.

♦ Išvykos, ekskursijos-šeimos klinikos, vaistinės, sporto aikštynai, stadionas ir kt.

♦ Didaktiniai žaidimai, pratys, kita ugdomoji medžiaga įtvirtinanti ir plečianti įgytą patirtį, kūno galimybių išbandymus.

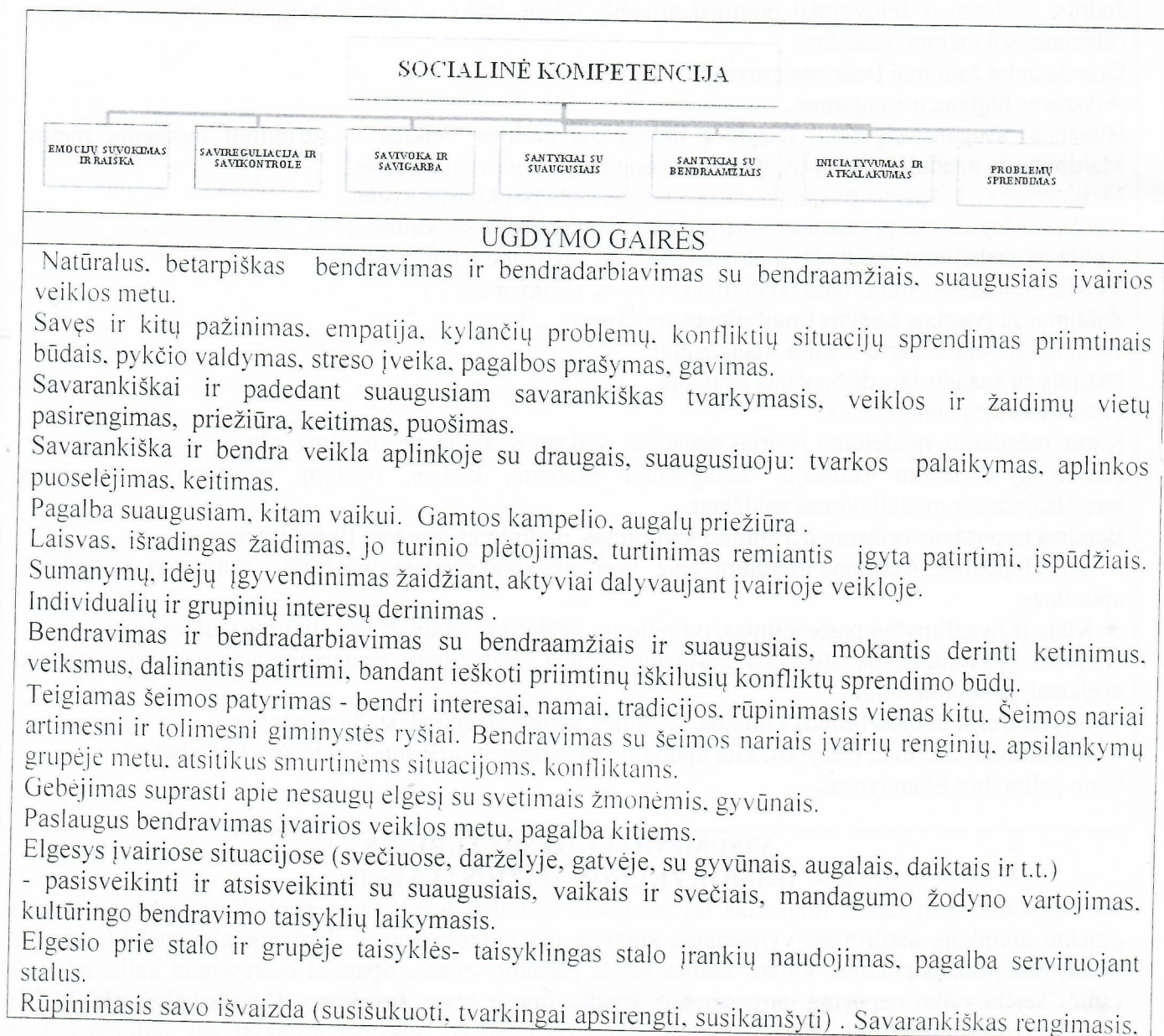
VISUMINIO UGDYMO TURINYS.

IKIMOKYKLINIS AMŽIUS (3-5 metai).

♦ Pažintinis vystymasis. Intelektas ikioperacinis, kuriame tebevyrauja simbolinė funkcija-nesančių objektų aplinkoje atkūrimas, vyresniame amžiuje jau vyrauja antroji ikioperacinio intelekto stadija, intuityvios minties pakopa. Vaikas kuriasi savitą pasaulio vaizdą. Sparčiai besivystanti kalba toliau iš esmės keičia vaiko mąstymą, tarpasmeninį bendravimą ir savęs suvokimą. Vyksta kokybiniai kalbos pokyčiai-žodžių reikšmės tampa labiau apibendrintos, vienai reikšmei nusakyti jau vartojama daug

žodžių. Kaupiantis pažintinės veiklos, bendravimo patirčiai, didėja vaikų aktyvumas ir jo veiklos tikslingumas. Vyresniame ikimokykliniame amžiuje nuo 4-5 metų vyraujančia mąstymo forma tampa vaizdinis mąstymas. Intensyviai formuojasi vaiko savimonė, savarankiškumas. Vaikas tampa labai smalsus, imlus, viskuo domisi, daug klausinėja, prašo paaiškinti. Taip jis susikaupia, įgyja vis daugiau žinių, gebėjimų, išmoksta orientotis įvairiose situacijose. Kuo daugiau žino, tuo geriau manipuliuoja turima informacija. Pažintinių gebėjimų raidą lemia vis geriau įsisavinama kalba. Pasak L.Vygodskio, nuo kalbos lavėjimo priklauso vaiko vaizduotė. Kalba turi vis didesnę poveikį elgesiui ir visų rūšių psichiniams procesams. Regos ir rankos koordinacija ir smulkioji motorika pasiekia tokį lygį, kad vaikas gali įsipilti sulčių, smulkinti maistą, užsisiegti sagas, parašyti keletą raidžių, skaičių ar savo vardą. Stambiosios motorikos srityje juda labiau koordinuotai, todėl reikia didesnės erdvės fizinei veiklai.

♦ Psichosocialinis vystymasis. Slūgsta mažėja kategoriškas ir atkalus savęs įtvirtinimas, silpsta konfliktiškumas, vaikas daugiau leidžiasi į kompromisus. Vienas iš svarbiausių šio laikotarpio vystymosi uždavinių tebelieka simbolinis žaidimas, kuris vaikui leidžia pasiekti vidinę darną. Pagrindinės paskatos bendrauti su suaugusiais pereina į pažinimo sferą. Žaidimas tampa dingstimi aktyviai bendrauti su vienmečiais. Vaikai jau gerai suvokia kito asmens jausmus, veikla įgauna tikslingą pobūdį. Didėja produktyvios veiklos galimybės, vaikų imlumas meno kūriniais. Nuo 4 metų vystosi savimonė, suvokiama lyties priklausomybė. Keičiasi žaidimų struktūra. Atsiranda veiklos planavimo pradmenys, pvz.; pradeda naudoti žodinius susitarimus, kurti žaidimams taisykles, bando jų laikytis. Tobulėja sąveika su suaugusiais ir bendraamžiais. Jau gebama įsivaizduoti save kitose vietose, numatyti savo poelgių pasekmes.

rūbų priežiūra.

Betarpiškas patyrimo įgijimas ekskursijose, išvykose, šventėse, renginiuose. Bendravimas su įvairiais žmonėmis ekskursijų, išvykų metu.

Ekskursijos, išvykos, padedančios geriau pažinti artimiausios aplinkos objektus, žinoti jų paskirtį.

Grožinės, pažintinės literatūros skaitymas, aptarimas.

Spontaniški ir tiksliniai, ilgalaikiai stebėjimai, pastebėjimai, aplinkos tyrinėjimai.

Įvairios tematikos literatūros kūrinių, pažintinės literatūros skaitymas, klausymas, aptarimas, iliustracijų stebėjimas.

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA

SAVIREGULIACIJA
IR SAVIKONTROLE

SAKYTINE KALBA

RAŠYTINE KALBA

MENINĖ RAIŠKA

APLINKOS
PAŽINIMAS

UGDYMO GAIRĖS

Fonologija. Garsų žaidimai (rimavimai, šmaikštavimai ir kt.

Rišli kalba. Pasakų, grožinės ir pažintinės literatūros kūrinių, eilėraščių skaitymas, klausymas.

Įvairių literatūrinių kūrinių skaitymas, aptarimas individualiai, grupelėms, visai grupei. Įrašų klausymas. Pokalbiai, pasakojimai pagal paveikslėlius. Įrašų klausymas.

Knygelių, vaikiškų enciklopedijų vartymas. Iliustracijų stebėjimas, aptarimas.

Liaudies kūryba. Mįslių, patarlių, priežodžių, eilėraščių, dainelių įsiminimas, pritaikymas šnekamojoje kalboje. Greitakalbių, skaičiuočių mokymas. Pasakų inscenizavimas (įvairūs teatrai: pirštinių, stalo, šešėlių ir kt.).

Bendravimas. Betarpiškas, natūralus bendravimas su bendraamžiais, suaugusiais įvairios veiklos metu. Pokalbiai, pasakojimai pagal paveikslėlius ir atpasakojimai, lydimi gestų, mimikos.

Žaidybinė ir įvairi produktyvi veikla.

Žaidimai – pirštukų, dėlionės, loto, didaktiniai žaidimai, pratybos.

Lankymasis įvairiuose kultūros objektuose – knygynas, biblioteka, teatras ir kt.

Renginiai. Dalyvavimas darželyje ir grupėje organizuojamuose renginiuose, kalendorinėse šventėse.

Dialoginė kalba.

Bendravimas su auklėtoja, vienu ar keliais vaikais, nenukrypti nuo temos, išklausyti kitus. Minčių reiškimas sakiniais. Balso stiprumo, kalbos tempo reguliavimas. Klausytis auklėtojos pasakojimo, skaitomo kūrinių, atsakyti į klausimus, sekti draugų atsakymus (papildyti ir pan.).

Monologinė kalba.

Pasakoti ar atpasakoti neilgus pasakojimus, liaudies pasakas, pagal paveikslėlius ar iš savo patirties.

Kalbos struktūros suvokimas.

Bendraujant, individualios, grupinės, žaidybinės ir kitos veiklos metu. Kalbame žodžiais, o žodžiai sudaryti iš garsų. Įsiklausyti ir išgirsti atskirus kalbos garsus atskirai ir įvairiuose trumpuose žodžiuose, savo tėvų vardžodžių (pirmą garsą). Sąvokos „žodis“ ir „garsas“. Žodžiai – ilgi ir trumpi, panašūs ir skirtingi; panašūs skambesiu, skirtingi prasme (kelias- kelis), akis- akie (mezgimo) ir atvirkščiai.

Aktyvaus žodyno plėtimas.

Lyginant įvairius daiktus, pagal jų požymius, savybes; apibendrinant įvairius aplinkos daiktus vienu žodžiu; naudojant giminiškus žodžius, sudarant žodžius įvairiais būdais.

Žodžių vakar, šiandien, rytoj, maunamės, aunamės, dedamės ir kt. - taisyklingas vartojimas.

Patarlių, priežodžių, pasakų be galo, greitakalbių, mįslių, parenkant pagal temas, metų laikus klausymas, mokymasis.

Įvairių gamtos garsų klausymasis. Gyvūnų, paukščių balsų pamėgdžiojimai. Greitakalbių, skaičiuočių mokymasis.

Asmeninė patirtis, nauji žodžiai apibūdinantys įvairią vaikų veiklą.

Aktyvaus žodyno plėtojimas žaidžiant, kuriant, šmaikštaujant.

Grožinė literatūra.

Lietuvių liaudies ir kitų tautų pasakų sekimas, skaitymas, inscenizacijos.

Pasakų, perteikiant būdingiausius personažų bruožus sekimas, inscenizavimas. Teigiamų ir neigiamų veikėjų bruožus (piktumą, gerumą) išskyrimas, poelgių vertinimas.

Deklamavimas tinkama intonacija, pajaučiant ritmą.
Savo patirties, nuomonės išsakymas išklausius įvairius pasakojimus.
Įvairių rašytinių tekstų, užrašų stebėjimas, aptarimas.
Grožinė, pažintinė literatūra grupės knygų kampelyje.
Kita veikla.

Natūralus bendravimas įvairios veiklos metu.

Neformalūs pokalbiai su bendraamžiais, suaugusiais.

Didaktiniai žaidimai, pratybos įvairių ženklų, formų, garsų panašumų ir skirtumų pastebėjimui.

Įvairūs žodiniai, ženkliniai žymėjimai (baldų, darbelių ir kt. .)

Ekskursijos, išvykos- knygynas, biblioteka, paštas ir kt. .

PAŽINIMO KOMPETENCIJA

APLINKOS
PAŽINIMAS

SKAIČIAVIMAS
IR MATAVIMAS

INICIATYVUMAS
IR ATKAKLUMAS

PROBLEMŲ
SPRENDIMAS

TYRINĖJIMAS

MOKEJIMAS
MOKYTIS

UGDYMO GAIRĖS

Aplinka ir žmogus joje.

Aplinkos objektų, jų savybių pažinimas įvairių pojūčių pagalba (liečiant - lygus, šiurkštus; klausantis - šnara, barška ir kt. .). Manipuliavimas, eksperimentavimas įvairiais aplinkos objektais, įvairių jutimų pagalba jų dydžio, svorio, spalvos, kvapo, skonio suvokimas.

Aplinkoje pastebėti panašios formos daiktų, suprasti, kad tos pačios formos daiktai gali būti skirtingų dydžių, spalvų. Pažinti įvairias formas (skritulys, trikampis, kvadratas, stačiakampis, trikampis).

Daiktų grupės, jų būdingi požymiai (didelis, kampuotas, geltonas), medžiaga (medinis, stiklinis, plastmasinis ir pan.). Lyginant įvairių dydžių daiktus pagal ilgį, plotį, aukštį, pažinti sąvokas: aukštas, žemesnis, žemas; aukščiausias, žemiausias ir pan.

Įvairių daiktų, objektų, reiškinių grupavimas, klasifikavimas pagal įvairius požymius. Įvairių aplinkoje esančių daiktų grupių lyginimas: daugiau, mažiau, lygu. Iš nelygybės padaryti lygybę ir atvirkščiai, pridėdant arba nuimant po vieną daiktą.

Įvairūs žaidimai, padedantys sisteminti, apibendrinti, klasifikuoti, lyginti.

Skaičiuojant įvairius daiktus, žaislus, suprasti, kad skaičius, nepriklauso nuo skaičiavimo krypties, daiktų dydžio ir išdėstymo tvarkos, suvokti kiekinę skaičiaus sandarą, pažinti skaitmenis.

Įvairios veiklos metu nusakyti padėtį erdvėje (ant, po, aukštai, žemai, arčiau, toliau), orientuotis popieriaus lape ir kitoje erdvėje. Orientuotis laike: skirti paros dalis, pavadinti savaitės dienas, supažindinti su laikrodžiu.

Išvykos, ekskursijos, stebėjimai, mokslinės ir grožinės literatūros naudojimas pažįstant aplinką.

Matyti grožį ir patiems jį kurti, palaikyti tvarką grupėje ir aplinkoje. Prisiimti atsakomybę už grupėje esančius daiktus: juos, tvarkyti, tausoti, prižiūrėti.

Padėties erdvėje nustatymas, suvokimas. Laiko tėkmės suvokimo pradmenys. Kiekio suvokimas skaičiuojant. Seka, elementų ryšiai (atkartojimas- ploviant, ir kt.)

Aplinkoje pastebėti panašios formos daiktų, suprasti, kad tos pačios formos daiktai gali būti skirtingų dydžių, spalvų. Pažinti įvairias formas (skritulys, trikampis, kvadratas, stačiakampis, trikampis).

Daiktų grupės, jų būdingi požymiai (didelis, kampuotas, geltonas), medžiaga (medinis, stiklinis, plastmasinis ir pan.). Lyginant įvairių dydžių daiktus pagal ilgį, plotį, aukštį, pažinti sąvokas: aukštas, žemesnis, žemas; aukščiausias, žemiausias ir pan.

Įvairių daiktų, objektų, reiškinių grupavimas, klasifikavimas pagal įvairius požymius. Įvairių aplinkoje esančių daiktų grupių lyginimas: daugiau, mažiau, lygu. Iš nelygybės padaryti lygybę ir atvirkščiai, pridėdant arba nuimant po vieną daiktą.

Įvairūs žaidimai, padedantys sisteminti, apibendrinti, klasifikuoti, lyginti. Didaktiniai žaidimai, pratybos įgyto patyrimo įtvirtinimui ir plėtojimui.

Skaičiuojant įvairius daiktus, žaislus, suprasti, kad skaičius, nepriklauso nuo skaičiavimo krypties, daiktų dydžio ir išdėstymo tvarkos, suvokti kiekinę skaičiaus sandarą, pažinti skaitmenis.

Įvairios veiklos metu nusakyti padėtį erdvėje (ant, po, aukštai, žemai, arčiau, toliau), orientuotis

popieriaus lape ir kitoje erdvėje. Orientuotis laike: skirti paros dalis, pavadinti savaitės dienas, supažindinti su laikrodžiu.

Išvykos, ekskursijos, stebėjimai, mokslinės ir grožinės literatūros naudojimas pažįstant aplinką.

Matyti grožį ir patiems jį kurti, palaikyti tvarką grupėje ir aplinkoje. Prisiimti atsakomybę už grupėje esančius daiktus: juos, tvarkyti, tausoti, prižiūrėti.

Žmogaus reikmės: pastatai, transportas, profesijos, kultūra. Paskirtis, nauda.

Buitis. Įvairių buities daiktų, prietaisų naudojimas veikloje, saugus elgesys su jais (žirklys, peilis, lygintuvas, smeigtukai ir pan.).

Žmonių gyvenimo būdo, darbo, technikos įvairovės pažinimas betarpiškai stebint, lankantis įvairiuose objektuose, žaidžiant, įgytą patirtį naudojant žaidimuose, produktyvioje veikloje.

Pažinimo siejimas su krašto tradicijomis, papročiais. Profesijos, jų rūšys, paskirtis. Transportas. Buitis.

Gamta ir jos reiškiniai.

Gyvenant natūraliu ritmu šeimoje, darželyje susipažinti su sezoniniais reiškiniais ir jų kaitos priežastimis gamtoje: vasarą šilta, žydi gėlės, žaliuoja pievos, o rudenį atvėsta oras, dažni lietūs, gelsta ir krinta medžių lapai, išskrenda paukščiai, pasislepia vabaliukai ir pan.

Medžiagų tyrinėjimas, jų fizikinių savybių išskyrimas ir supratimas (vaizdas, kvapas, garsas, paviršius ir kt. ...).

Metų laikų, jų ritmo natūralus pažinimas ir suvokimas: stebint, būnant gamtoje, dalyvaujant bendroje suaugusiųjų ir vaikų veikloje, paminint kalendorines šventes.

Gamtos reišinių, objektų stebėjimas, tyrinėjimas aptarimas, fiksavimas įvairiais metų laikais.

Sezoniniai reiškiniai gamtoje, oro permainingos, temperatūros kaita.

Gyvosios gamtos pokyčiai įvairiais metų laikais.

Eksperimentavimas, betarpiškas patyrimas pažįstant gyvosios ir negyvosios gamtos reišinius, suvokiant jų priežastingumą (vanduo, ledas, sniegas, smėlis, gamtinė medžiaga ir kt. .)

Augalai.

Augalų, esančių artimiausioje aplinkoje stebėjimas, tyrinėjimas.

Augalų dalys, dauginimasis, nauda, sąlygos auginimui.

Augalų priežiūra grupėje ir darželio aplinkoje kartu su suaugusiu ir savarankiškai.

Daržo, sodo, miško, pievos, vandens augalai.

Augalų, esančių artimiausioje aplinkoje stebėjimas, tyrinėjimas. Augalo dalys: šaknys, stiebas, šakos, lapai, žiedai, vaisiai, sėklos. Augalams reikalingos sąlygos augti: šviesa, drėgmė, šiluma. Augalai keičiantis sezonui. Augalų dauginimasis – sėklos. Augalų nauda- (puošia, džiugina), augalai naudojami maistui – vaisiai, daržovės, pramonei – rūbams, kurui ir kt. .

Augalų priežiūra. kitas darbas gamtos kampelyje (daiginti sėklas, auginti svogūnų laiškų ir kt.)

Gyvūnai.

Vabzdžiai, ropliai, žuvys, paukščiai, žinduoliai.

Artimiausios aplinkos gyvūnų pažinimas stebint, globojant, prižiūrint.

Laukiniai ir naminiai paukščiai. Gyvuliai ir žvėrys. Pavadinimas, skyrimas. Būstas.

Kūno dalys, paskirtis, išvaizda, poreikiai, maitinimasis, prisitaikymas prie aplinkos, dauginimasis. Gyvenimo būdas.

Gyvūnus esančių artimiausioje aplinkoje įvairovės pažinimas, priežiūra, globa. Pajusti atsakomybę už šalia esančius gyvūnus, ypač laikomus nelaisvėje: juos globoti, maitinti, prižiūrėti.

Įvairios patirties pagrindų suprasti, kad gyvūnai gali būti naudingi ir žalingi žmogui.

Laukiniai, naminiai gyvūnai. Patirti kaip gyvūnai prisitaiko prie savo aplinkos ir oro sąlygų (dauguma gyvūnų aktyvūs pavasarį, vasarą, rudenį, kai kurie gyvūnai užmiega žiemos miegu, paukščiai išskrenda į šiltus kraštus).

Tikslingi stebėjimai– pažįstant atskrendančius į darželio teritoriją paukščius. Stebėti ir atpažinti įvairius vabzdžius: drugelius, vabalus, skruzdės, žiogus ir kt.

Ekskursijos, išvykos susipažįstant su įvairiais gyvūnais jų gyvenimo būdu, poreikiais natūralioje, miesto, grupės, darželio aplinkoje.

Gyvūnų, augalų priežiūra grupėje (akvariumas, terariumas).

Bendra suaugusiojo ir vaiko veikla.

Pažintinės literatūros skaitymas, iliustracijų, nuotraukų stebėjimas ir aptarimas.

SVEIKATOS KOMPETENCIJA

KASDIENIO GYVENIMO ĮGŪDŽIAI

FIZINIS AKTYVUMAS

SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ

UGDYMO GAIRĖS

Kasdienė sveikatinimo veikla.

Rytinės mankštos salėje, lauke, naudojant įvairių inventorių, judrūs, sportiniai žaidimai grupėje, salėje ir lauke, kūno kultūros užsiėmimai, sveikatingumo savaitės, vaistažolių arbatos gėrimai grupėje, kvėpavimo pratimai.

Sudaryta galimybė dienos eigoje laisvai žaisti, judėti aktyviai veikti, ilsėtis. Fiziškai aktyvios ir ramios veiklos derinimas ir kaitaliojimas, stengiantis apsaugoti vaikus nuo fizinio, psichinio ir emocinio pervargimo.

Fizinio aktyvumo įvairioje veikloje palaikymas, integravimas visoje ugdomojoje veikloje.

Fiziškai aktyvios veiklos taikymas atsižvelgiant į vaiko charakterį, temperamentą, sveikatos būklę, fizinį pajėgumą.

Kasdienės savitvarkos, savistabos, įvairios tiriamosios veiklos metu pajusti kūną jo galimybes.

Rytinės mankštos salėje, lauke, naudojant įvairių inventorių, judrūs, sportiniai žaidimai grupėje, salėje ir lauke, kūno kultūros užsiėmimai.

Sveikatingumo savaitės, vaistažolių arbatos gėrimai grupėje, kvėpavimo pratimai. Dalyvavimas grupės ir darželio sportiniuose renginiuose.

Asmens higiena ir saugumas.

Higienos, saugaus elgesio taisyklių laikymasis įvairios veiklos ir režiminių momentų metu. Maitinimasis naudojant įrankius. Taisyklingi maitinimosi įgūdžiai – laikysena prie stalo, naudojimas įrankiais, servetėlė, pagalba suaugusiam serviruojant stalą.

Asmens higienos, saugaus elgesio taisyklių laikymasis įvairios veiklos ir režiminių momentų metu, grupės patalpose ir lauke.

Gyvenimiškos situacijos, kasdieninė veikla, stebėjimai apie aplinkos poveikį sveikatai, gyvenimo būdui.

Kūno ir jo galimybių pastebėjimas, tyrinėjimas pažintinės, žaidybinės, judrios veiklos metu.

Natūralios gyvenimiškos situacijos, kasdieninė veikla, stebėjimai, pastebėjimai apie aplinkos poveikį sveikatai, gyvenimo būdui.

Didaktiniai žaidimai, pratybos, kita ugdomoji medžiaga įtvirtinanti ir plečianti įgytą patirtį.

Judrūs, improvizaciniai, kūrybiniai žaidimai panaudojant visas kūno galias, lietuvių liaudies žaidimai lavinantys orientaciją, reakciją, greitį ir kt. .

Išvykos, ekskursijos-šeimos klinikos, vaistinės, sporto aikštynai, stadionas, miškas, parkas ir kt.

Išvykos, ekskursijos-šeimos klinikos, vaistinės, sporto aikštynai, stadionas ir kt. .

Dalyvavimas darželio, miesto sportiniuose renginiuose.

Enciklopedijos, pažintinė literatūra apie sveikatą, kūno sandarą, priežiūrą-skaitymas, stebėjimas, aptarimas.

Kūno kultūra.

Ėjimas ir bėgimas įvairiu tempu, atliekant rankų judesius, kvėpavimo pratimus, keičiant kryptį pagal signalą, gaudant, išsisukinėjant.

Bendrojo lavinimo pratimai įvairioms raumenų grupėms su priemonėmis ir be jų.

Pagrindiniai judesiai: įvairūs šuoliukai vietoje, judant, per kliūtis; kamuolio ridenimas, mėtymas, gaudymas; laipiojimas, ropojimas, pralindimas; pusiausvyros pratimai ir kt.

Judrūs, sportiniai žaidimai, žaidimai ir estafetės su lenktyniavimo elementais, muzikiniai rateliai.

MENINĖ KOMPETENCIJA

MENINĖ RAIŠKA

ESTETINIS SUVOKIMAS

KŪRYBIŠKUMAS

UGDYMO GAIRĖS

MUZIKA.

Dainavimas - garsažodžių, skaičiuočių, pamėgdžiojimų, savo ir draugų vardų, trumpų tekstų eilėraščių dainavimas. Dainavimo pratimai balso lavinimui. Lietuvių liaudies ir vaikiškų dainelių dainavimas.

Klausymas - gamtos garsų klausymas, muzikos kūrinių (lietuvių liaudies ir profesionalios) klausymas. Muzikos tempo, ritmo, charakterio vaizdavimas judesiu.

Įvairių gamtos garsų klausymas, pažinimas, skyrimas: paukščių čiulbėjimas, medžių ošimas ir kt..

Muzikos kūrinių (lietuvių liaudies ir profesionalios) klausymas. Muzikos tempo, ritmo, charakterio vaizdavimas judesiu. K. Sensanso, M. Musorgskio, M. Čaikovskio ir k.t. kūriniai, klausymas, aptarimas, vaizdavimas judesiu. Muzikos žanro, nuotaikos, atliekančių instrumentų atpažinimas, apibūdinimas.

Grojimas-grojimas, improvizavimas ritminiais instrumentais: būgneliais, ksilofonais, molinukais, barškalais ir kt., grojimas pritariant suaugusiam, atkartojant ar kuriant įvairius ritminius motyvus. Ritminių motyvų kūrimas, improvizavimas.

ŠOKIS

ŠOKIS - šokio žingsnių mokymasis šokant lietuvių liaudies žaidimus, ratelius, šokius, ritminius šokius. Skambančios muzikos improvizavimas, atspindint charakterius ir nuotaiką.

Ritmiškas judesių atlikimas pagal muziką: eiti, bėgti, suktis po vieną ir poromis: susikibus už abiejų rankų, už parankių, savarankiškai sudaryti ratuką.

DAILĖ

Piešimas ir tapymas įvairiomis piešimo technikomis, išnaudojant įvairias jų galimybes.

Eksperimentavimas tapant ant įvairaus formato bei tekstūros popieriaus, sušlapinto, lamdyto popieriaus, įvairios gamtinės medžiagos, buitinių atliekų, prie priklijuotų stambių formų pripiešiant kitas ir kt.

Eksperimentavimas su moliu, miltų ir druskos tešla, plastilinu, šlapiu smėliu.

Tapymas-pirštais, plaštaka, kempinių, įvairių kamštelių atspaudais, dėmių liejimas, siūlų atspaudais, teptuku ir kt..

Įvairių lietuvių liaudies meno pavyzdžių pažinimas stebint iliustracijas, natūralius daiktus, nuotraukas, paveikslus, lankantis parodose ir kt. Būdingi bruožai: audinių raštai, keramikos ornamentai, spalvos ir pan. Tautinio kostiumo elementai, jiems būdingos spalvos, deriniai, raštui. Įvairių liaudiškų motyvų atkartojimas, kūrimas.

Piešimas guašu, akvarele, flomasteriais, kreidelėmis ir kita technika arba įvairiai komponuojant jas tarpusavyje. Piešti horizontalias, vertikalias, pasvirusias linijas, apvalias ir kampuotas formas ir įvairius jų derinius. Mokyti piešti laisvai, neįtempiant rankos, užpildant visą popieriaus lapą.

Ornamento kūrimas įvairiais būdais: štampuojant, piešiant, aplikuojant, lipdant ir kt..

Šiltų, šaltų spalvų perteikimas darbuose, jų derinimas, atspalvių gavimas.

Teisingas žirklių laikymas, juostelių ir įvairių formų kirpimas, kirpimas iš sulenкто popieriaus. Įvairus komponavimas: detalės popieriuje ieškant geriausio varianto. Popieriaus plėšymas, stengiantis išgauti norimą formą. Tvarkingas ir kruopštus reikalingų detalių priklijavimas, komponuojant jas visame popieriaus lape.

Lipdymas iš molio, plastilino ar kitokios medžiagos. Norimos formos gavimas.

Betarpiskas dalyvavimas puošiant ir ruošiant grupės, darželio aplinką įvairioms tautinėms, kalendorinėms šventėms (gaminti kaukes Užgavėnėms, dažyti margučius Velykoms ir t.t.)

Dalyvavimas įvairiose parodose, konkursuose.

Darbelių-dovanų gaminimas. Žaislų, atributų žaidimams gaminimas, kūrimas.

SCENINĖ RAISKA.

Vaidyba, pantomima, improvizacija interpretuojant skaitytus, matytus, pačių sugalvotus siužetus, istorijas, pasakas ir kt.

Dalyvavimas įvairioje veikloje - žaidimai, parodos, koncertai, spektakliai, šventiniai renginiai ir kt.

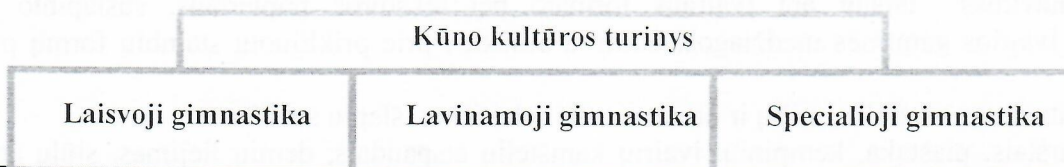
KŪNO KULTŪRA IR SVEIKATA

Tikslas:

puoselėti visas fizines ir dvasines vaiko galias, tenkinti jo poreikius ugdant vaiką kaip asmenybę per kūno kultūros užsiėmimus, sportines pramogas ir šventes, kitą veiklą.

Uždaviniai:

- Palaikyti ir žadinti vaiko judėjimo poreikį, skatinti fizinį aktyvumą.
- Sudaryti sąlygas ugdyti fizines kūno galias ir judesio kultūrą: tobulinti gebėjimą laisvai, koordinuotai, įvairiais būdais vaikščioti, bėgioti, šliaužti, ropoti, lįsti, lipti, šokinėti, mesti, judinti liemenį, kojas, rankas, galvą.
- Judant pratintis orientuotis erdvėje, išvengti kliūčių, keisti judėjimo greitį ir kryptį, judėti ritmiškai, pradėti ir sustoti pagal signalą.
- Ugdyti vikrumą, lankstumą, stiprumą, valią, ištvermę, drąsą.
- Ugdyti taisyklingą kvėpavimą, lavinti rankos vikrumą, akies tikslumą, didinti jutiminį jautrumą.
- Tobulinti gebėjimą tvardyti, susilaikyti nuo netinkamų būdų išlieti emocijas, laikytis susitarimų, taisyklių, tvarkos, valdyti savo kūną.
- Skatinti ugdytis gebėjimą prireikus sutelkti jėgas, valią, ištvermę.
- Jausti šalia esantį, būti atsakingam už savo ir kitų saugumą, žaidžiant laisvai ir organizuotai judėti kartu su kitais vaikais salėje ir lauke.
- Saugiai naudotis fiziniam judėjimui skirta įranga, priemonėmis, žaislais.
- Kūno poza, balsu, judesiais ir gestais bandyti išreikšti jausmus, originalias, neįprastas, netikėtas kūrybines idėjas ir sumanymus judesiu.
- Suteikti simbolinę prasmę ir išraišką: derinti žodžio reikšmę ir judesį.

UGDYMO GAIRĖS. PRIEMONĖS.

Lavinamoji gimnastika

Pratimai koordinuotiems judesiams lavinti

Pratimai lauke. Aplinkos priežiūra. Rūpinimasis augalais. Gyvūnų priežiūra.

Pratimai grupėje. Aplinkos priežiūros pratimai. Paruošiamieji pratimai. Pratimai koordinuotiems pirštų judesiams lavinti. Savitvarkos pratimai.

Laisvoji gimnastika

Kvėpavimo pratimai.

Kalbos padargų mankšta.

Judėjimo atliekant ritminius judesius. įvairias užduotis:

- ėjimas pagal auklėtojos dainavimą, judesiais imituojant ritmą, jo akcentus - greitėjimą, lėtėjimą; ėjimas pritariant ritminiais instrumentais (kaladėlės, lazdelės, būgneliai);
- ėjimas pritariant muzikos instrumentais (smuikas, pianinas, muzikinis trikampis, fleita), judesiais perteikiant muzikos ritmą;
- daiktų nešimas (vėliavėlės, spalvoto vandens stiklinės, varpeliai, gėlių krepšeliai, vainikėliai, degančios žvakės ir kt.)

Specialioji gimnastika

Judėjimo pratimai – ėjimas, bėgimas.

Pusiausvyros pratimai – ėjimas lenta, buomu, akrobatika.

Laipiojimo pratimai – šliaužimas, ropojimas, lipimas.

Šuoliai – į aukštį, tolį, vietoje.

Mėtymo pratimai – ridenimas, gaudymas, perdavimas, metimas į tolį, taikinius, varymas, judamas kamuolys.

Kvėpavimo pratimai.

Atsipalaidavimo pratimai.

Judesio korekcijos pratimai.

Gimnastikos pratimai.

PAGRINDINIAI JUDESIAI, JUDRIEJI ŽAIDIMAI

1- 3 m. vaikams		
I ketvirtis	II ketvirtis	III ketvirtis
Ėjimas, bėgimas, pusiausvyros pratimai:		
1. Eiti pirmyn po vieną. 2. Eiti pažymėtu takeliu.	1. Eiti ratu, susikabinus rankomis. 2. Peržengti neaukštas kliūtis. 3. Bėgti paskui auklėtoją.	1. Eiti ir bėgti įvairiomis kryptimis. 2. Pavyti riedančius daiktus. 3. Eiti apeinant daiktus. 4. Pereiti nuo ėjimo prie bėgimo, išlaikyti pusiausvyrą.
Šuoliai:		
1. Pasiiekti daiktą, pakabin - tą iškeltų vaiko rankų aukštyje.	1. Šokinėti, pašokti iš vietos.	1. Nušokti nuo (10-20 cm) daiktų. 2. Peršokti per liniją, per padėtą ant grindų virvutę.
Mėtymai		
1. Paridenti kamuolį pirmyn ir stengtis jį pavyti.	1. Mėtyti kamuolį į tolį. 2. Ridenti kamuolį vienas kitam.	1. Mesti kamuolį į ant žemės padėtą taikinį. 2. Ridenti kamuolį pro vartus. 3. Mesti ir gaudyti kamuolį.
Laipiojimas, šliaužimas		
1. Eiti ropomis. 2. Pralįsti pro lanką.	1. Užlipti ir nultipti pristatomo žingsniu laipteliais. 2. Užlipti ir nultipti nuo 10-15 cm aukščio daiktų. 3. Šliaužti grindimis.	1. Perlipti per įvairias kliūtis. 2. Šliaužti gimnastikos suoleliu.
Rekomenduojami judrieji žaidimai:		
1. „Pavykite mane“. 2. „Žvirbliai ir automobilis“. 3. „Lėktuvėliai“. 4. „Pavyk sviedinį“. 5. „Takeliu“. 6. „Balionėlis“. 7. „Bėkite pas mane“.	8. „Nuropok iki žaisliuko“. 9. „Pasiek kiškutį“. 10. „Traukinukas“. 11. „Paridenk sviedinį“. 12. „Pataikyk į vartelius“. 13. „Kur skamba?“. 14. „Rask vėliavėlę“.	15. „Rask savo draugą“. 16. „Višta ir viščiukai“. 17. „Surask savo namelius“. 18. „Vėjas ir plunksnelės“. 19. „Sugauk uodą“. 20. „Katinas ir žvirbliukai“ ir kiti.

3-4 m. vaikams

I ketvirtis	II ketvirtis	III ketvirtis
Ėjimas, bėgimas, pusiausvyros pratimai:		
1. Tiesiai nedidelėmis grupelėmis, visa grupė. 2. Vorele salės pakraščiais pagal daiktinius orientyrus. 3. Tarp dviejų nubrėžtų linijų (25-30 cm.), neužminant jų. 4. Dideliu ratu, susikabinus rankomis.	1. Tarp išdėstytų daiktų. 2. Eiti ir bėgti ant žemės padėta lenta (15- 20cm.). 3. Tarp dviejų ant žemės nubrėžtų linijų, neužminant jų (atstumas 25-20cm.).	1. Vorele, įvairiais būdais (pirštų galais, kulnimis, aukštai keliant kelius). 2. Einant peržengti per daiktus, gulinčius ant žemės (lazdas, kaladėles, kėglius). 3. Eiti suoleliu, stora virve, lazda, pristatomuoju žingsniu (2 m ilgis).
Šuoliai:		
1. Pašokti siekiant daikto (barškutį, virvutę). 2. Nušokti nuo 10-15 cm	1. Peršokti per nedidelę kliūtį (virvutę, plokščią lanką).	1. Peršokti per dvi linijas (10-20 cm). 2. Nušokti nuo paaukštinimo į lanką, nušokant peršokti per virvutę, padėtą ant

paaukštinimo (suolelio, kubo).	2. Šokinėti abiem kojomis, judant į priekį.	grindų ir t.t. 3. Šokti iš lanko į lanką, atsispiriant abiem kojomis.
Metimai:		
1. Sulaikyti auklėtojos paridentą sviedinį ir ridenti jai atgal (1-1,5 m). 2. Ridenti kamuolį vienas kitam.	1. Mesti laisvai kamuolį į priekį ir bėgti jo pagauti. 2. Mesti kamuolį į viršų ir sugauti. 3. Ridenti kamuolį vienas kitam iš įvairių padėčių. Viena ir abiem rankomis.	1. Mesti didelį kamuolį į žemę ir sugauti jį. 2. Mesti didelį kamuolį į viršų ir sugauti, atšokusį sugauti. 3. Einant ridenti kamuolį suoleliu. 4. Mesti kamuolį auklėtojai ir sugauti jos mestą kamuolį 2-2,5 m. nuotolio.
Laipiojimas, pralindimas		
1. Eiti keturpėsčia (keliais, delnais) pralendant pro virvutę. 2. Eiti keturpėsčia (keliais, delnais) „meškos“ žingsniu.	1. Ropoti lenta. 2. Pralįsti pro virvutę, pro lanką, noliečiant rankomis grindų.	1. Šliaužimas grindimis (1,5-2 m). 2. Laipioti aukštyn ir žemyn pristatomuoju žingsniu. 3. Pralįsti, perlipti gimnastikos suolelį, rastą, buomą.
Rekomenduojami judrieji žaidimai:		
1. „Į pasivaikščiojimą, į svečius“. 2. „Bėkite pas mane“ (pavykite mane). 3. „Balionėlis“. 4. „Automobiliai ir žvirbliukai“. 5. „Individualūs žaidimai su kamuoliu“. 6. „Paridenk kamuolį per vartelius“.	7. „Surask savo namelius“. 8. „Pavyk kamuolį“. 9. „Višta ir viščiukai“. 10. „Saulutė ir lietus“. 11. „Vėjas ir plunksnelės“. 12. „Neužkliudyk“. 13. „Paukšteliai lizdeliuose“. 14. „Žvirbliukai ir katinas“	15. „Saulutė ir lietus“. 16. „Per tiltelį“. 17. „Kamuoliukų ridenimas“. 18. „Mes- linksmi vaikai“. 19. „Traukinys“. 20. „Sugauk kamuolį“ ir kiti.

4-5 m. vaikams

I ketvirtis	II ketvirtis	III ketvirtis
Ėjimas, bėgimas, pusiausvyros pratimai:		
1. Išsisklaidžius po signalo surasti savo vietą voroje. 2. Išsiskleidus, gaudant ir išsisukinėjant. 3. Peržengiant kliūtis, įvairius daiktus ir kt. 4. Eiti lenta su smėlio maišeliu ant galvos.	1. Vorele salės pakraščiu, keičiant vedėjus. 2. Poromis, susikabinus rankomis, keičiant kryptį. 3. Eiti nuožulnia lenta, suoleliu (aukštis 20-25 cm) 4. Eiti virve padėta vingiais.	1. Pagal auklėtojos signalą kaitalioti ėjimą su bėgimu. 2. Eiti ir bėgti su paprasčiausiais rankų ir liemens judesiais. 3. Eiti plokščiu lanku padėtu ant grindų, tiesiai ir šonu (pristatomuoju žingsniu).. 4. Eiti, bėgti dviese, trise įvairiai susikabinus rankomis. 5. Vorele po vieną ir poromis, keičiant tempą, darant posūkius.
Šuoliai:		
1. Šokinėti vietoje abiem kojomis, po signalo pasisukti nurodyta kryptimi, pritūpti. 2. Šuolis iš vietos į aukštį, peršokant 5-10 cm kliūtį.	1. Šokinėti judant į priekį 2. Šokti į gilumą nuo 15-20 cm kliūčių (buomas, suolelis ir kt.) 3. Šokti nuo paaukštinimo į nurodytą vietą (nubrėžtas ratukas, lankas).	1. Šokinėti vietoje ir bėgti, siekiant pakabinto daikto. 2. Šuoliukai abiem kojomis, judant į priekį nurodyta kryptimi. 3. Šokti iš vietos į tolį, peršokant akmenukus, lazdas ir k. t. neaukštus daiktus.

Metimai:		
1. Ridenti kamuolį į vartus, taikyti į daiktus (kėglius, kamuolius ir kt.). 2. Iš už galvos abiem rankomis mesti sviedinį į tolį.	1. Mesti kamuolį į žemę, į viršų keletą kartų iš eilės ir sugauti. 2. Mesti smėlio maišelį į horizontalų taikinį (dėžę, krepšį, lanką) iš 3 m dešiniąja ranka ir iš 2 m kairiąja ranka.	1. Mėtyti kamuolį viena ranka aukštin į grindis ir gaudyti abiem rankomis. 2. Mėtyti kamuolį vienas kitam ir gaudyti (2 m nuotoliu). 3. Einant ir bėgant ridenti (varyti kamuolį vingiais tarp daiktų). 4. Mėtyti į tolį dešiniąja ir kairiąja ranka (mažus kamuoliukus, kankorėžius, smėlio maišelius ir kt.)
Laipiojimas:		
1. Pralįsti po lazda pro virvutę, pro lanką (jų aukštis 50-40 cm) šonu-pristatomuoju žingsniu ir priekiu. 2. Laiptoti kopėčiomis, laiptais pristatomuoju ir pakaitiniu žingsniu.	1. Ropoti vienavardžiu ir įvairiavardžiu būdu, remiantis dilbiais ir keliais. 2. Perlipti suolelį, ropojant delnais ir pėdomis.	1. Ropoti gimnastikos suoleliu pirmyn ir atgal. 2. Laiptoti siennele pristatomuoju ir pakaitiniu žingsniu. 3. Pralįsti pro laipiojimo prietaisų tarpus.
Rekomenduojami judrieji žaidimai:		
1. „Mes- linksmi vaikai“. 2. „Lėktuvai“. 3. „Pas lokį miške“. 4. „Surask porą“. 5. „Pataikyk į ratą“. 6. „Numesk iki vėliavėlės“. 7. „Bėk ir eik atsargiai“. 8. „Arkliukai“. 9. „Medžiotojai“. 10. „Keleiviai“. 11. „Siuvėjai“. 12. „Šokantis ratas“. 13. „Didysis ir mažasis ratas“. 14. „Pasiek barškutį“. 15. „Kamuolį auklėtojai“. 16. „Žąsys gulbės“. 17. „Individualūs žaidimai su kamuoliu“. 18. „Mano avytės, bėkit namo“. 19. „Tvarka- netvarka“. 20. „Medžiotojai ir kiškiai“. 21. „Lapė vištidėje“. 22. „Spalvoti automobiliai“. 23. „Lėktuvai“. 24. „Prabėk tyliai“. 25. „Per upelį“. 26. „Vilkas ir kiškiai“. 27. „Per kupstus“. 28. „Numuš kėglį“ ir kiti.		

5-6 m. vaikams

I ketvirtis	II ketvirtis	III ketvirtis
Ėjimas, bėgimas, pusiausvyros pratimai:		
1. Išsisklaidyti, paskui sustoti įvairiais rikiuotės būdais (poromis, ratu, keliais ratais, voromis, eile). 2. Pabėgti nuo gaudančiojo, pavyti bėgantįjį. 3. Eiti ir bėgti horizontaliu, nuožulniu buomu, atliekant įvairius judesius rankomis ir kojomis	1. Eiti, bėgti, plačiu žingsniu per kliūtis linijas, lazdas, kėglius). 2. Eiti, bėgti suoleliu, peržengiant įvairias kliūtis (kėglius, kaladėles ir pan.).	1. Eiti ir bėgti su gimnastikos lazda už nugaros sulenktomis rankomis per alkūnes. 2. Eiti ir bėgti nuožulnia lenta, suoleliu. 3. Eiti ir bėgti suoliuku ties viduriu prasilenkiant su draugu. 4. Eiti suoleliu, pernešant įvairius daiktus.

(rankos į šalis, už galvos, už nugaros, moti kojas pirmyn, atgal, ant pirštų ir t.t.).		
Šuoliai:		
1. Šuolis į gilumą nuo buomo (40-60 cm). 2. Šokinėti nuo kojos ant kojos vietoje ir judant į priekį. 3. Šuolis į aukštį įsibėgėjus.	1. Suspaudus tarp kojų kokį daiktą šokinėti abiem kojomis pirmyn (3-4 m.). 2. Šokinėti nuo kojos ant kojos vietoje ir į priekį.	1. Šokinėti per nejudamą virvutę einant ir bėgant. 2. Šokinėti per sukamą ilgą šokdynę. 3. Šuoliukai viena koja iš lanko į lanką. 4. Šuolis į tolį įsibėgėjus. 5. Šuoliavimas abiem kojomis gimnastikos suoleliu, judant į priekį.
Metimai:		
1. Mėtyti kamuolį į žemę, į viršų ir sugauti iš eilės kelis kartus. 2. Mėtyti kamuolį vienas kitam įvairiu nuotoliu. 3. Mesti į tolį iš už galvos, per petį kairiąja, dešiniąja ranka.	1. Atmušti atšokusį kamuolį nuo žemės dešiniąja ir kairiąja ranka kelis kartus iš eilės. 2. Mėtyti į horizontalų ir vertikalų taikinį dešiniąja ir kairiąja ranka (2,5-3m). 3. Mėtyti į judamą taikinį sniego gniūžtes, kamuolius	1. Varyti kamuolį dešiniąja ir kairiąja ranka, tiesiai, apvarant ir pan. 2. Per mesti kamuolį per kliūtį vienas kitam ir jį sugauti. 3. Mažų kamuoliukų mėtymas į tolį dešiniąja ir kairiąja ranka.
Laipiojimas:		
1. Laiptoti įvairiomis kopėtėlėmis. 2. Pralįsti pro kelias įvairaus aukščio kliūtis.	1. Prašliaužti pro kliūtį (lanką, virvutę ir kt.) ropom- atremtis alkūnėmis ir keliais. 2. Laiptoti pakaitiniu žingsniu- vienavardžiu bei įvairiavardžiu būdu siennele iki viršaus.	1. Prašliaužti pro suolelį ar kitą ant žemės esančią kliūtį auklėtojos nurodytu būdu (pilvu, keturpėsčia, remiantis plaštakomis ir keliais). 2. Šliaužti suoleliu pilvu, prisitraukiant rankomis. 3. Perlipti per įvairias kliūtis, tvorelę, piramides ir kt.
Rekomenduojami judrieji žaidimai:		
1. „Į vietas“. 2. „Karuselė“. 3. „Spąstai“. 4. „Paukštelis be namo“. 5. „Pelėda“. 6. „Medžiotojai ir kiškiai“. 7. „Kengūrų lenktynės“. 8. „Pataikyk į lanką“. 9. Individualūs žaidimai su kamuoliu.	10. „Padaryk figūrą“. 11. „Nutrauk kaspinę“. 12. „Kamuolį į vidurį“. 13. „Per kupstus“. 14. „Surask porą“. 15. „Lapė vištidedė“. 16. „Keleiviai“. 17. „Kamuolio perdavimas“. 18. „Pažink iš balso“.	19. „Pagauk savo porą“. 20. „Nepasilik ant grindų“. 21. „Karosai ir lydeka“. 22. „Raiša lapė“. 23. „Gyvas taikinyš“. 24. „Beždžionių gaudymas“. 25. „Gaudytojai“. 26. „Kas greičiau paims kaladėlę“ ir kiti.

Naudojamos **priemonės**: vaizdinės, techninės, demonstracinės, sporto inventorių, muzikiniai įrašai ir kt.

IV. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vertinimas-nuolatinis informacijos apie ugdytinį rinkimas, kaupimas, analizė ir panaudojimas, nustatant jo ugdymo(si) pažangą ir pasiekimus įvairiose srityse : patirtį, gebėjimus, polinkius, poreikius, nuostatas, vaikų ugdymosi individualizavimui. Fiksuojamas elektroniniame dienyne.

Tikslas-sudaryti optimalias sąlygas vaikui prasmingai išgyventi ikimokyklinį ir priešmokyklinį amžių, vertinant jo gebėjimus, patirtį, daromą pažangą įvairiose veiklos srityse.

Uždaviniai:

- Sudaryti optimalias sąlygas savaimeiniam vaiko veiklumui, įgalinančiam plėtoti dvasios ir kūno galias pagal individualius gebėjimus.
- Užtikrinti ugdomosios veiklos vientisumą, numatyti ugdymo perspektyvą.
- Stebėti ir keisti edukacinę aplinką pagal kintančias vaiko reikmes (pažintines, komunikacines, socialines, emocines ir kt.).
- Trišalio vertinimo pagrindu, analizuoti darbo su vaikais efektyvumą, numatyti būdus darbui ir pačiai vertinimo sistemai tobulinti, teikti pasiūlymus pedagogams, tėvams, globėjams.

Vertinimo nuostatos.

Vertinimas grindžiamas ikimokyklinio amžiaus vaikų psichologiniais ypatumais, ugdymo(si) tikslais. Vertinimo sampratą reglamentuoja dokumentai: Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika (2005). Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa (2014); Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas (2014);

Vertinimo principai

Individualumas-laikomasi nuostatos, kad kiekvieno vaiko raida unikali ir nepakartojama, vaiko pasiekimai nelyginami su kitų pasiekimais;

Vientisumas- sričių pasiekimai orientuojami į visuminį vaiko ugdymąsi, pasiekimų sritys yra susijusios, išskyrimas tik sąlyginis;

Ugdymosi perspektyvumas-poreikių, ugdymosi, pažangos, gebėjimų stebėsena siejama su vaiko tolesne ugdymosi perspektyva;

Bendradarbiavimas-tėvų ir pedagogų bendradarbiavimo svarba ugdymosi pažangai ir kokybei.

Vadovaujamosi Ikimokyklinio amžiaus vaikų Pasiekimų apraše teikiama esminių nuostatų ir gebėjimų visuma, kurią iliustruoja pasiekimų žingsniai. Pagrindas - kokybinis vertinimas, kuriam duomenis teikia stebėjimo, darbų analizės ir kiti vaikų pažinimo metodai. Vertinimų informacijos šaltiniai-auklėtojų stebėjimai, vaikų darbai, tėvų anketos, atsiliepimai, specialistų išvados ir kt. Vaikų pasiekimai, nepažaidžiant asmens duomenų apsaugos, aptariami Mokytojų tarybos, Vaiko gerovės komisijos posėdžiuose, individualiuose pokalbiuose su tėvais, grupių tėvų susirinkimuose.

Vertinimo dalyviai ir jų funkcijos- vertinime dalyvauja: grupės pedagogai, logopedas, meninio ugdymo pedagogas, psichologas, specialiojo ugdymo pedagogas, judesio korekcijos pedagogas, tėvai, patys vaikai.

Vertinimo dalyviai:

- Atlieka vaikų gebėjimų ir pasiekimų vertinimą vadovaudamiesi Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų apraše vaikų pasiekimų žingsnių aprašymu. Žingsniai- orientyras padedantis atpažinti konkretaus vaiko pasiekimų lygmenį ugdymosi procese.
- Apibendrina grupės vaikų esminius gebėjimus, informuoja kitus pedagogus, tėvus, įstaigos vadovus apie ugdymo (si) pasiekimus, rūpinasi, kad iškilus ugdymo(si) problemoms, laiku būtų suteikta reikiama pagalba.
- Sudaro prielaidas ugdymo individualizavimui, ugdymosi turinio prieinamumui kiekvienam vaikui, kryptingam ugdymo (si) proceso planavimui.
- Siekia kryptingos maksimalios kiekvieno vaiko pažangos pagal jo galimybes.

Vertinimo vykdymas

Pasiekimų vertinimo tikslas-matyti visų grupės ugdytinių pasiekimų lygmenį, kad būtų galima išskirti bendras tendencijas, numatyti ugdymosi prioritetus, apžvelgti pokyčius mokslo metų eigoje. Vertinimo rezultatai aptariami 2 kartus – mokslo metų pradžioje ir mokslo metų pabaigoje.

Individualus vertinimas.

Ugdytinių pasiekimų vertinime vadovaujamosi Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu (2014). Naudojama ir individualiai pildoma kiekvieno vaiko „Pasiekimų žingsnelių“ forma (elektroninis dienynas), parengta 19 ugdymosi sričių pagrindu. Pasiekimų rezultatai (žingsniai) fiksuojami kiekvienoje ugdymo srityje. Surinkus visus duomenis, suvedami rezultatai iliustruojantys vaiko pasiekimų lygmenį (stipriausias, silpniausias vietas).

Pedagogas fiksuoja kiekvieno ugdytinio vertinimą. Kiekvienam ugdytiniui parengiamas aplankas, kuriame yra kaupiama vaikų veiklos produktų pavyzdžiai, iliustruojantys įvairių ugdymosi sričių lygmenį (vaikų darbai, nuotraukos, tėvų informacija ir kt.).

NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

1. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija (ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983) apie vaiko teisę lavinti savo sugebėjimus, laisvai reikšti nuomonę ir pasirinkti, mėgstamas veiklos sritis ir t.t. programoje grindžiamas požiūris į vaiko kultūrą, dalyvavimą ugdyme (si).
2. Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo patvirtinto 1996m. kovo 14 d. Nr. I-1234 (Žin., 1996, Nr. 33-807) 43 str. 1p., numatančiu valstybės, vietos savivaldos institucijų, kitų fizinių ir juridinių asmenų pareigas saugoti vaiką nuo neigiamos socialinės aplinkos įtakos.
3. Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymo pakeitimo įstatymu, patvirtintu 2003 m. birželio 17 d. Nr. IX-1630, kuriame ikimokyklinis ugdymas įteisintas kaip atskira švietimo sistemos struktūros dalis.
4. Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. gegužės 20 d. nutarimas Nr. IX-1569, kurioje numatyti pagrindiniai vaiko geros politikos siekiai vaiko aprūpinimo, vaiko dalyvavimo ir vaiko apsaugos srityse.
5. Mokyklos Vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašas patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011m. balandžio 11 įsakymu Nr. V-579.
6. Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. ISAK-627 (Žin., 2005, Nr. 52-1752; 2011, Nr. 71-3448), kuriame nurodomi reikalavimai ikimokyklinio ugdymo programai.
7. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu (toliau Pasiekimų aprašas) parengtu Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerijos užsakymu vykdant ES SF finansuojamą projektą „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtra“ (Nr. VP1-2.3-ŠMM-03-V-02-001).
8. Priešmokyklinio ugdymo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2013 m. lapkričio 21 d. įsakymu Nr. 1106.
9. Priešmokyklinio ugdymo bendrąja programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014m. rugsėjo 02 d. įsakymu Nr. V-779;
10. Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių ir mokymo priemonių atitikties teisės aktams įvertinimo ir aprūpinimo jais tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. V-2310, 14 punktu (Mokyklos vadovas, suderinęs su mokyklos taryba, priima sprendimus dėl vadovėlių ir kitų mokymo priemonių įsigijimo) ir punktu (Įstaigos, vykdančios ikimokyklinio ugdymo programą, už mokinio krepšelio lėšas perka priemonių, kurios ikimokyklinio ugdymo programoje numatytos kaip ugdymo turiniui įgyvendinti reikalingos priemonės).
11. Švietimo aprūpinimo standartais, patvirtintais Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. V-2368.
12. Montessori pedagogikos Lietuvoje samprata, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. ISAK-1009.
13. Dienynų sudarymo elektroninio dienyno duomenų pagrindu tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. kovo 15d. įsakymu Nr. V-195.
14. Denise Boyd, Helen Bee. (2011). Augantis vaikas. Ugdymo plėtotės centras.
15. Dodge D., Rudink Sh., Berke Kai-lee. (2008). Ankstyvojo amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. Presvika.
16. Gage N. L., Berliner D. C. (1994). Pedagoginė psichologija. Vilnius: Alma litera.
17. Gučas A. (1994). Vaikų darželio pedagogika. Kaunas: Šviesa.
18. Juodaitytė A., Gaučaitė R., Kazlauskienė A. Informavimas apie ikimokyklinį, priešmokyklinį ugdymą ir švietimo pagalbą. Šiauliai, 2009. Liucijus.
19. Jankauskienė L., Mockevičienė O. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti. Vilnius, 2006. Švietimo aprūpinimo centras.

20. Juodaitytė A. (2002). Socializacija ir ugdymas vaikystėje. Vilnius.
21. Juodaitytė A. (2003). Vaikystės fenomenas: socialinis- edukacinis aspektas. Šiauliai: ŠU leidykla.
22. Jovaiša L. Enciklopedinis edukologijos žodynas. Vilnius. 2007.
23. Montessori M. Mokslinės pedagogijos metodas. Kaunas. Šviesa. 1992.
24. Montessori M. Vaikystės paslaptis. Kaunas. Šviesa. 2000.
25. Pikūnas J., Palujanskienė A. (2000). Asmenybės vystymasis. Kaunas.
26. Piaget J. (2002). Vaiko mąstymas ir kalba. Vilnius. Aidai.
27. Pileckaitė –Markovienė M., Nasvytienė D., Bumblytė D. Vystymosi psichologija. Vaikystė. Vilnius 2004. Enciklopedija.
28. Pety Geoff. 2007. Šiuolaikinis mokymas. Vilnius.
29. Szarkowicz D. 2006. Stebėjimas ir refleksija vaikystėje. Thomson . Social science press.
30. Šalkauskis S. (1991). Pedagoginiai raštai. Kaunas: Šviesa.
31. Tarptautinių žodžių žodynas (1985). Vilnius: Vyriausioji enciklopedijų redakcija.
32. Žukauskienė R. (1996). Raidos psichologija. Vilnius: Valstybinis leidybos centras.